

Laatusuositukset YAMK-opinnäytetyölle

Osana valtakunnallista YAMK-koulutusten kehittämishanketta laadittiin laatusuositukset YAMK-opinnäytetyölle. Hankkeen yhtenä tavoitteena oli selkeyttää YAMK-koulutusten profiilia ja YAMK-opinnäytetyö todettiin keskeiseksi lähtökohdaksi profiilin selkeyttämiselle. Myös hankkeen aikana tehty selvitys YAMK-opinnäytetöistä osoitti, että yhteiselle ymmärrykselle YAMK-opinnäytetyöstä on selkeää tarve.

Laatusuositukset YAMK-opinnäytetyölle koostettiin hanketyöryhmän toimesta ja suosituksia kommentoivat eri ammattikorkeakoulujen YAMK-toimijat. Laatusuositukset esiteltiin niiden julkaisupäivänä Vake-hankkeen Tulevaisuutta muovaamassa -seminaarissa 10.4.2025 ja pian tämän jälkeen myös valtakunnallisilla AMK-päivillä 8.5.2025.

Laatusuositukset on laadittu yleisellä tasolla ja niiden tavoitteena on tukea laadukkaan YAMK-opinnäytetyön rakentumista. Suositukset jaetaan kolmeen osioon, jotka ovat yhteydessä toisiinsa:

1. Opinnäytetyöprosessi ja ohjaus
2. Julkisuus ja läpinäkyvyys
3. Arviointikriteerit ja arviointiprosessi

Suositukset eivät sisällä koulutusalaakohtaisia näkökulmia tai ihmistieteiden ja lääketieteen eettistä ennakoarviointia. Kukin ammattikorkeakoulu määrittelee YAMK-opinnäytetyöstä yksityiskohtaisemmin tutkintosäännössä ja erillisissä ohjeissa. Tekoälyn käyttö opinnäytetöissä herättää kysymyksiä ja keskustelua, johon laatusuosituksissa ei suoraan oteta kantaa. Ammattikorkeakoulun rehtorineuvosto Arene on laatinut suositukset tekoälyn käytöstä ammattikorkeakouluille (Arene 2024) ja näiden lisäksi tekoälyn käytölle on usein korkeakoulukohtaisia ohjeita.

1. Opinnäytetyöprosessi ja ohjaus

Opinnäytetyöprosessi

Toimeksiantona tehdyistä opinnäytetöistä tehdään toimeksiantosopimus.

Jos opinnäytetyön aineistoa kerätään ihmisiltä, laaditaan tutkimustiedote, pyydetään osallistujien suostumus sekä hankitaan tarvittaessa tutkimuslupa kohdeorganisaatiolta. Mikäli aineisto sisältää tunnistetietoja, laaditaan myös tietosuojailmoitus. Katso myös Arenen laatimat ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset (Arene 2025)

Opinnäytetyöprosessille on alusta tai järjestelmä, jonne opiskelija luottamuksellisesti tallentaa opinnäytetyöhön liittyvät materiaalit ja johon dokumentoidaan ohjauksen työvaiheet.

Ohjaus, korkeakoulun järjestämä tuki

Korkeakoulu järjestää opinnäytetyöprosessia tukevaa täydentävää opetusta (tutkimusmenetelmät, tiedonhaku ym.).

Korkeakoulu tarjoaa mahdollisuuksien mukaan opinnäytetyöaiheita opiskelijoille. Korkeakoulu voi myös toimia toimeksiantajana.

Opinnäyteprosessin aikana suositellaan järjestettävän monialaisia tukiseminaareja työelämäedustajien kanssa.

Ohjaus, opinnäytetyöohjaajan tuki

Opiskelija saa säännöllistä ohjausta ja palautetta opinnäytetyöstään nimetyltä opinnäytetyöohjaajaltaan tai ohjaajiltaan.

Opinnäytetyön ohjaus voidaan järjestää myös ryhmässä.

Opinnäytetyön ohjausresurssin pitää varmistaa riittävä ja laadukas ohjaus.

1. Julkisuus ja läpinäkyvyys

Julkisuus

Opinnäytetyön arviointi perustuu julkiseen versioon.

Opinnäytetyöt julkaistaan Theseus-palvelussa tai artikkelityyppiset opinnäytetyöt ammatillisessa julkaisukanavassa.

Opinnäytetyön raportti julkaistaan yhtenä dokumenttina, josta ilmenee sen tutkimus- ja kehittämistyön prosessi perusteluineen. Raportissa erotellaan tekijän omat näkemykset ja lähteiden sisältämä tieto viittauskäytäntöjen mukaisesti.

Opiskelija esittelee opinnäytetyönsä mahdollisuuksien mukaan työelämän ja/tai korkeakoulun foorumeissa.

Läpinäkyvyys

Opiskelija pyydettäessä näyttää ohjaajalleen alkuperäisen empiirisen aineiston sekä toimittaa opinnäytetyön eri versioita ohjaajalle kommentoitavaksi ennen arviointia.

Opinnäytetyön arviointi perustuu julkisiin arviointikriteereihin, jotka ovat saatavilla korkeakoulun verkkosivuilta ilman kirjautumista.

2. Arviointikriteerit ja arviointiprosessi

Arviointikriteerit

Korkeakoulun arviointikriteerit YAMK-opinnäytetöille ovat selkeät ja ymmärrettävät. Ne ovat julkisia, yksiselitteisiä ja saavutettavia.

Korkeakoulussa on käytössä vain yksi arviointikriteeristö YAMK-opinnäytetöille.

Arviointiasteikossa käytetään viisiportaista numeerista asteikkoa. Arviointikriteerit on kuvattu kaikille asteikon arvosanoille ja ne on esitetty järjestyksessä 1–5.

Eurooppalainen tutkintojen viitekehyksen taso 7 (European Qualifications Framework, EQF7) konkretisoituu arviointikriteerien sisällöissä ja sanoituksessa. Arviointikriteereissä tulee olla eriteltynä ainakin työelämän kehittämisenäkökulma, eettiset näkökulmat, monialaisuus sekä innovatiivisuus. (Europass n.d. ja Valtioneuvoston asetus 120/2017)

YAMK-opinnäytetyöllä ja AMK-opinnäytetyöllä tulee olla eri arviointikriteerit.

Opinnäytetyön arviointi perustuu arviointikriteereihin siinä ammattikorkeakoulussa, johon opiskelijalla on tutkinto-opiskelu-oikeus ja jonne tutkinnon mukainen opinnäytetyö tehdään.

Arviointikriteerien laatimisprosessi on kuvattu ja YAMK-opinnäytetöiden arviointikriteereille on korkeakoulussa nimetty vastuutaho.

Arviointikriteeristö on päivätty ja voimassaoloaika on määritetty.

Arviointiprosessi

Korkeimman ja alimman arvosanan arviointeihin suositellaan useamman kuin yhden arvioijan näkemys.

Erillisistä arviointikohteista jokaisesta pitää saavuttaa vähimmäistaso (1).

Opinnäytetyön arvioinnissa huomioidaan tekijöiden määrä esimerkiksi parityö (aineistonkeruu, sivumäärä ja niin edelleen).

Opinnäytetyön arvioija kirjoittaa kirjallisen lausunnon numeerisen arvioinnin lisäksi.

Arviointiprosessiin sisältyy opiskelijan itsearviointi.

Työelämän ohjaaja tai toimeksiantaja antaa palautetta opinnäytetyöstä, mikä voidaan ottaa huomioon arvioinnissa.

Korkeakoululla tulee olla menettelytapa, jolla varmistetaan, että opiskelijan opinnäytetyö on hänen itsensä tekemä.

Tutkintoon soveltuva aiempi YAMK-opinnäytetyö voidaan arvioida osana suoritettavaa YAMK-tutkintoa.

Laatusuositukset tukevat tutkinnon profiilia ja laatua

Laatusuositukset muodostavat perustan valtakunnallisesti yhtenäisemmälle ja laadukkaalle YAMK-opinnäytetyölle ja -tutkinnolle. Ne tukevat yhteistä ymmärrystä ja kehittämistyötä.

Ammattikorkeakouluilla on vapaus soveltaa suosituksia omiin ohjeisiinsa haluamallaan tavalla sekä määritellä korkeakoulukohtaiset käytännöt. YAMK-opinnäytetyön vähimmäistaso ja toisaalta YAMK-opinnäytetyön merkitys tohtoripolkujen näkökulmasta vaativat lisäkeskustelua ja yhteisen näkemyksen. Koulutusalaakohtaisia suosituksia voidaan tarkentaa ja suositusten ulottuminen toimeksiantajien ohjeistamiseen YAMK-opinnäytetyöstä vielä etsii muotoaan.

Lähteet

Arene 2024. Arenen suositukset tekoälyn hyödyntämisestä ammattikorkeakouluille. Verkkosivu. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/arenen-suositukset-tekoalyn-hyodyntamisesta-ammattikorkeakouluille/>. Haettu 24.10.2025.

Arene 2025. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Verkkosivu <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset>. Haettu 24.10.2025.

Europass n.d. Kahdeksan EQF-tason kuvaus. Verkkosivu. <https://europass.europa.eu/fi/description-eight-eqf-levels>. Haettu 24.10.2025.

Valtioneuvoston asetus 120/2017. Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä.